

მარინე (მაკა) ვასაძე,
ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი,
საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს
სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი

ანუის კრიონის და ანტიბონეს არჩივანი XXI საუკუნის ქართულ სცენაზე

მეცხრამეტე საუკუნის მეორე ნახევრიდან მოყოლებული, მთელი მეოცე საუკუნე ხელოვნების სხვადასხვა მიმართულების დაბადების, აღმოცენების ხანაა. იქმნება ახალი ფილოსოფიური და ლიტერატურული მიმდინარეობები. ნიცშეს ფრაზა (ნააზრევი ნაშრომში „მხიარული მეცნიერება“) – „ღმერთი მოკვდა“ – მთლიანად ცვლის ადამიანის მიერ სამყაროს აღქმას. ხელოვნების სხვადასხვა დარგი, მათ შორის თეატრი და დრამატურგია, კი ასახავს, გადმოსცემს ამ სხვანაირად აღქმულ სამყაროს. „ღმერთოდ“, „სხვანაირად“ აღქმული სამყარო, სადაც ადამიანი თავად აკეთებს არჩევანს, ასახულია ეგზისტენციალისტებთან, მათ შორის ჟან ანუის დრამატურგიაში.

არიან შემოქმედები, რომელთა განსაზღვრა ძნელია ხელოვნებაში არსებული ამა თუ იმ მიმდინარეობით. ჩემი აზრით, ჟან ანუი ამგვარ ხელოვანთა რიცხვს მიეკუთვნება. ყველაზე მეტად, რა თქმა უნდა, მის დრამატურგიულ ნაწარმოებებში სამყაროს ეგზისტენციალური აღქმა შეიძლება ამოვიკითხოთ. ჟან ანუი ე. წ. „ახალი, ინტელექტუალური ფრანგული დრამის“ წარმომადგენელია. ადრეული ასაკიდანვე თეატრით გატაცებული დრამატურგის პირველი „მასწავლებლები“ – ბერნარდ შო, პოლ კლოდელი და ლუიჯი პირანდello არიან. ყველაზე დიდი გავლენა მასზე, მაინც პირანდelloმ მოახდინა. ადამიანის მიერ რეალურ ცხოვრებაში ე. წ. როლის არჩევა, მორგება, გათავისებას ვგულისხმობ. მითის გადამუშავების იდეა, ალბათ, ბერნარდ შოსგან აიღო. სწორედ, მითების ავტორისეულ ინტერპრეტაციებზე აგებულმა პიესებმა, სადაც ინტრიგა ფაბულიდან ე. წ. „ინტელექტუალურ თამაშებზე“

გადანაცვლებს, მოუტანეს ანუის მსოფლიო აღიარება. მკვლევრები ანუის დრამატურგიას რამდენიმე ეტაპად მოიაზრებენ, თავად დრამატურგი კი, თავის შემოქმედებას შემდეგ ციკლებად ყოფს: „შავი პიესები“ – ტრაგედიები; „ვარდისფერი პიესები“ – ლირიკულ-ირონიული კომედიები დაუჯერებლად ბედნიერი ფინალით; „კოსტიუმირებული პიესები“; „ეკლიანი პიესები“ – სატირული კომედიები. ამ დაყოფების მიუხედავად, მთელი მისი შემოქმედების ლაიტმოტივია – ადამიანის მიერ არჩევანის გაკეთება, – განსაზღვრა იმისა, თუ რა არის ჭეშმარიტი ბედნიერება, სიყვარული, სიწმინდე. ანუის პიესები ძალიან სცენურია, თეატრისთვის არის დაწერილი. ეს არცაა გასაკვირი, იგი სულ ახალგაზრდა იწყებს თეატრში მუშაობას და ზედმიწევნით კარგად იცნობს თეატრს. დღეს, ყველა ერთხმად აღიარებს, რომ ანუი თეატრალური კანონებისა და კულისების ბრწყინვალე მცოდნე, დახვეწილი, მოხდენილი სასცენო სიტყვის უბადლო ოსტატი, პროფესიონალი დრამატურგია. მის შედეგებად მიჩნეულია მეორე მსოფლიო ომის დროს შექმნილი პიესები – „ევრიდიკე“, „ანტიგონე“, „მედეა“.

ანუის დრამატურგიის არსი, იდეა – პიროვნების და საზოგადოების, ადამიანის თავისუფალი არჩევანისა და საზოგადოების მიერ შექმნილი კანონების დაპირისპირებაა. მის ე. წ. „შავ პიესებში“, ტრაგედიებში გამყოფი ხაზი გავლებულია ე. წ. ბედნიერ ცხოვრებაზე „კის“ და „არას“ მთქმელ პერსონაჟებს შორის. ანუისთან თავიდანვე განსაზღვრულია პერსონაჟის (ადამიანის) როლი, ამპლუა. მათთვის მინიჭებული ამპლუადან გამომდინარე მოქმედებენ ისინი დროსა და სივრცეში. მისი პიესების მთავარი მოქმედი პირები ორ ძირითადად დაპირისპირებულ მხარეებად არიან დაყოფილები. მეამბოხე სულის ახალგაზრდები, რომლებიც პროტესტს უცხადებენ მიღებული, „ბედნიერი“ ცხოვრების წესს. ასეთ ცხოვრებას სიკვდილი ურჩევნიათ და „გმირულად“ ირჩევენ კიდევ სიკვდილს. მეორენი – მიღებული, დადგენილი კანონებით, წესებით „სიცოცხლეს“ ირჩევენ (კრეონის შემთხვევაში თავადაც ქმნიან კანონებს) და აგრძელებენ

ცხოვრებას. სწორედ ეს პროტესტი, გმირობა, სახელმწიფო დიქტატურისა და თავისუფალი პიროვნების დაპირისპირებაა გადმოცემული მეორე მსოფლიო ომის დროს, ოკუპირებულ საფრანგეთში, პარიზში დაწერილ „ანტიგონეში“. ამ პერიოდიდან მოყოლებული, ანუის დრამატურგიაში აისახება ცხოვრების ეგზისტენციური განსჯა. მიწიერ ცხოვრებაში შეუძლებელია ნამდვილი, ჭეშმარიტი სიყვარულის, სისუფთავის, სიწმინდის შენარჩუნება. გამოსავალი კი პროტესტის ნიშნად არჩეული გმირული სიკვდილია. დრამატურგმა ამბოხის, დადგენილი ცხოვრების კანონ-წესებთან შეუგუებლობის გამოსახატად, ოიდიპოსისა და იოკასტას უმცროსი ქალიშვილის, ანტიგონეს მითი გადაამუშავა და შექმნა პიესა, რომელშიც ორი ტოლფასი პიროვნება აკეთებს არჩევანს. ანტიგონე სიცოცხლეს, დადგენილი წესებით ცხოვრებას, ეუბნება „არას“. აქედან გამომდინარე, იგი მომგებიან პოზიციაშია და გმირია. ინტელექტუალი კანონმდებელი, სახელმწიფოს მმართველი კრეონი ამბობს „კის“, ირჩევს ცხოვრებას საზოგადოებრივი ფორმაციის – სახელმწიფოს მართვას და ამიტომაც წამგებიან პოზიციაში მყოფი ტირანია. ეს არ არის მხოლოდ ანტიგონეს, ან მხოლოდ კრეონის ტრაგედია. ეს ორივეს ტრაგედიაა. არჩევანი ორივესთვის ტრაგიკულია. ანტიგონე თავის არჩევანს სიცოცხლეს სწირავს. კრეონი კი, სახელმწიფოს შესწირავს შვილს, ცოლს, დისშვილებს, ყველას, ვინც უყვარს და რჩება მარტო.

„ანტიგონეს“ საინტერესო ინტერპრეტაცია შემოგვთავაზა გაგა გოშაძემ. რეჟისორმა ჟან ანუის პიესა ილიაუნის თეატრში დადგა. ქართული თეატრის ისტორიაში არსებობს ლეგენდად ქცეული სპექტაკლები. ამგვარ ლეგენდარულ წარმოდგენათა რიცხვს მიეკუთვნება მიხეილ თუმანიშვილის რუსთაველის თეატრში განხორციელებული „ანტიგონე“, ზინა კვერენჩილაძის ანტიგონეთი და სერგო ზაქარაიძის კრეონით. მაყურებელს ჯერ კიდევ ახსოვს ის სპექტაკლი.

გაგა გოშაძემ თითქმის უცვლელად გადმოიტანა ანუის პიესა სცენაზე – მცირე კუპიურების, რამდენიმე უმნიშვნელო მოქმედი პირის ამოგდებას (სამი მცველის მაგიერ ერთია,

გაქრა კრეონის მსახურიც, სცენაზე არ ჩნდება კრეონის მეუღლე ევრიდიკე) თუ არ ჩავთვლით. ქორო-წამყვანს კი რეჟისორმა ავტორის ფუნქციაც მიანიჭა. აქცენტების გადაადგილებით გამოხატა სათქმელი. თავისუფალი არჩევანის უფლება თუ კანონმორჩილება? პიროვნული თავისუფლება თუ საზოგადოებრივი, სახელმწიფოებრივი დიქტატი? საინტერესო ის არის, რომ თუკი ანუისთან აშკარა სიმპათია იგრძნობა მეამბოხე ანტიგონესადმი (არ დაგვავიწყდეს, რომ პიესა მეორე მსოფლიო ომის დროს ოკუპირებულ საფრანგეთშია დაწერილი), გაგა გოშაძის სპექტაკლში მაყურებელი თანაუგრძნობს ორივეს – ანტიგონესაც და კრეონსაც. ყოველშემთხვევაში, გია როინიშვილის კრეონის გაკეთებული არჩევანის გაგება და მიღება შესაძლებელია. უფრო მეტსაც ვიტყვი, კრეონი და ანტიგონე თანაბარ პოზიციაში არიან. პიესის მსგავსად, ორივე გმირია, მაგრამ თუ ანუისთან ანტიგონე დადებითი, ხოლო კრეონი უარყოფითი გმირია, სპექტაკლში ასეთი მკვეთრი გაყოფა არ ხდება. რეჟისორმა მაყურებელიც ერთგვარი არჩევანის გაკეთების წინაშე დააყენა. შეიძლება ეს, გია როინიშვილის მიერ კრეონის სახის უბადლო ოსტატობით შესრულების გამოც ხდება...

სპექტაკლს, ისევე როგორც პიესას, ქორო იწყებს. ანუიმ ანტიკური ტრადიციის ქორო პერსონაჟად აქცია. რეჟისორმა ანდრია ვაჭარაძის ქორო ავტორ-წამყვანად მოიაზრა. პიესაში და სპექტაკლშიც, ანტიგონე და კრეონი – ორი მთავარი პერსონაჟია, დანარჩენები კი მათი დამხმარე მოქმედი პირები არიან. სპექტაკლში ქორო-ავტორი თითქმის სულ სცენაზეა და რეჟისორმა, მასზე დაკისრებული ფუნქციიდან გამომდინარე, მთავარ პერსონაჟად გადააკეთა. ვინაიდან, სწორედ ქორო თანმიმდევრულად, მაყურებლის თვალწინ ქმნის სცენაზე გათამაშებულ ამბავს. ქორო ინტერაქტიულია, როგორც მაყურებელთან, ასევე პერსონაჟებთან. რეჟისორის კონცეფციით, იგი ერთგვარი „დამაკავშირებელი ძაფია“ მაყურებელსა და სცენაზე მყოფ პერსონაჟებს შორის. შთამბეჭდავია გაგა გოშაძის მიერ მოფიქრებული პერსონაჟთა ავტორისეული დახასიათების ვიზუალურად გამოხატვა. ჩრდილების თეატრის პრინციპზე

ააგო რეჟისორმა ეს სცენა. სცენის სიღრმეში გამჭვირვალე კედლის მიღმა ქორო-ავტორის დასახელებული თითოეული პერსონაჟი და განათების საშუალებით გაკეთებული, ამ პერსონაჟის ჩრდილი ჩნდება. ანდრია ვაჭარაძეს ავტორი-ქორო, ხან აქტიურად ერთვება ქმედებაში, ხან შორიდან ადევნებს თვალს, ხან უშუალოდ ურთიერთობს თავისივე შექმნილ პერსონაჟებთან – ეფერება, ტუქსავს, წარმართავს... კიდევ ერთი საინტერესო ხერხი შემოგვთავაზა გაგა გოშაძემ. პერსონაჟების გაცოცხლება ავტორის მონათხრობის პარალელურად. ისინი მარიონეტების მსგავსად, ავტორის ნება-სურვილის მიხედვით, იწყებენ ქმედებას ან შეშდებიან სცენაზე.

თამთა ნავროზაშვილის ანტიგონე გამხდარი, გაჩეჩილი თმებით, ფიზიკურად, შეიძლება ითქვას, შეუხედავი პატარა გოგოა. კოსტიუმიც შესაბამისია – უბრალო ტილოსგან შეკერილი ღია ფერის კაბა და მუქი მაღალყელიანი, სქელლანჩიანი ფეხსაცმელი. რეჟისორმა და მხატვარმა გია აგაშენაშვილმა, ოდიპოსის შთამომავალი ორი დის, ანტიგონესა და ისმენეს კოსტიუმებშიც გაუსვეს ხაზი რადიკალურად განსხვავებულ ხასიათს, ტიპობრიობას. ისმენეს გრძელი, წელში გამოყვანილი შავ-თეთრი კაბა აცვია და ბრჭყვიალა სამკაულები უკეთია, ვარცხნილობაც მისი დიდებულების შესაბამისია. ლამაზი ისმენეს არჩევანი კანონმორჩილი სიცოცხლეა. თუმცა ფინალისკენ, ანტიგონეს და კრეონის დიალოგის კულმინაციურ მომენტში, იგი შემორბის სცენაზე და კრეონს უყვირის, რომ ანტიგონეს სიკვდილით დასჯის შემთხვევაში, უარს ამბობს სიცოცხლესა და მორჩილებაზე. თუმცა ანტიგონე უპასუხებს, რომ „არა“ მას წუხელ უნდა ეთქვა, და მასთან ერთად შეესრულებინა ძმის დასაფლავების რიტუალი. სპექტაკლში, ისევე როგორც პიესაში, ისმენეს პროტესტით, კიდევ უფრო მძაფრდება კრეონის არჩევანის, მის მიერ ნათქვამი „კის“ გამო, მარტოდარჩენილი ადამიანის ტრაგედია.

პიესაშიც და სპექტაკლშიც ამბავი იმ მომენტიდან იწყება, როდესაც ოდიპოსის შვილებმა ეთეოკლემ და პოლენიკემ, შეთანხმებისამებრ მონაცვლეობით რომ უნდა

ემართათ თებე, ძალაუფლების მოპოვებისთვის ერთმანეთი დახოცეს. რეჟისორის ჩანაფიქრით, ტრაგედიის მიზეზი, ის, საიდანაც იწყება კონფლიქტი, მაყურებლის თვალწინ მთელი სპექტაკლის განმავლობაში, ვიზუალურად არსებობს სცენაზე. ეთეოკლე და პოლენიკე ტანსაცმლის საკიდზე ჩამოკიდებული ორი გრძელი, გასისხლიანებული ჯემპრია, რომლებსაც ავტორი-ქორო და კრეონი საჭიროებისამებრ ქმედებაში რთავენ. კრეონმა, თებეს ახალმა მეფემ, უფროსი ძმის – ეთეოკლეს პატივისცემით დაკრძალვის, ხოლო პოლენიკეს გვამის დაუმარხავად, ცხოველების საჯიჯვანად დატოვების ბრძანება გასცა. ყოველი, ვინც პოლენიკეს დასაფლავებას გაბედავს, სიკვდილით დაისჯება. ანტიგონე ბრძანებას არ ემორჩილება, მიცვალებული ძმის გვამის გაპატიოსნებას, დამარხვას ცდილობს. ამ მომენტიდან იწყება ანტიგონესა და კრეონის ტრაგედია პიესაშიც და სცენაზეც. გააგა გოშაქემ აზრობრივად სწორად და საინტერესოდ გადაწყვიტა ანტიგონეს პირველი შემოსვლა სცენაზე. რეჟისორმა თამთა ნავროზაშვილის თმაგაჩეჩილი, გატურტლიანებული ანტიგონე ლიუკიდან ამოაფოფხა. მან ხომ ახლახან მიაბარა მიწას პოლენიკე. ავტორი-ქორო ჩაიდანს იღებს და კუთხეში მდგარ აკვარიუმში აბანინებს გოგონას ხელებს. აკვარიუმს რეჟისორი და მსახიობები რამდენჯერმე იყენებენ. კონკრეტული საქმის, ამბის დასრულების შემდეგ ანტიგონე და კრეონი მასში ხელებს იბანენ. გაა როინიშვილის კრეონი, ანტიგონესაგან ნაკბენი ხელის, ტკივილის დაამებასაც ცდილობს აკვარიუმის წყალში. აკვარიუმის მეტაფორა სავსებით ნათელი და გასაგებია, მაგრამ ამაზე ცოტათი ქვემოთ მოგახსენებთ. რეჟისორის გადაწყვეტით, ანტიგონეს სცენური სიცოცხლის დასასრულიც ზემოხსენებულ ლიუკთან არის დაკავშირებული. ამჯერად, ლიუკი აკლდამაში ჩასასვლელია. კრეონმა ანტიგონეს ხომ ცოცხლად დამარხვა მიუსაჯა. ლიუკ-აკლდამასთან კი, მისი შემქმნელი ავტორი-ქორო მიაცილებს თამაშ-თამაშით. ისინი ხან საპნის ბუშტებს უშვებენ, ხან აიწონა-დაიწონაზე ტრიალებენ, ხან დახუჭობანას თამაშობენ. ამ თამაშში, ანდრია ვაჭარაძის ავტორ-ქოროს თვალეზე შეანაჭვარხვეული თამთა

ნავროზაშვილის ანტიგონე, აკლდამის შესასვლელისკენ მიჰყავს, სახვევს უკვე აკლდამის პირზე მდგარს მოხსნის. რეჟისორმა ამით ხაზი გაუსვა იმ ფაქტს, რომ ანტიგონე – ეს ავტორის მიერ შექმნილი როლია, მისი ნებით გამოჩნდა იგი სცენაზე, მისივე ნებით ქრება სცენიდან. ანტიგონეს თავისი გმირული როლი უკვე შესრულებული აქვს.

რატომ ირჩევს ანტიგონე სიკვდილს? რატომ არ უნდა მას სიცოცხლე? რა არის მისთვის მთავარი ფასეულობა? ადამიანი – ადამიანისადმი სიყვარული. თამთა ნავროზაშვილის პატარა ანტიგონე ღიდი შინაგანი ძალის მქონე პიროვნებაა. მას სიკეთის, სიყვარულის რწმენა აძლიერებს. ამიტომაც ჯერ ისმენს, შემდეგ კი კრეონის მტკიცება, რომ ძმებს, ეთეოკლეს და პოლენიკეს, საერთოდ არ აინტერესებდათ, არ უყვარდათ დები, სუსტი არგუმენტებია ანტიგონესთვის. მას უყვარს, პატივს სცემს თავის ძმას, როგორც ადამიანს და არ დაუშვებს, თუნდაც უკვე გარდაცვლილი ადამიანის ღირსების, უფლების შებღალვას. არ შეუძლია გვამი დაუკრძალავი, ცხოველების საჯიჯგნად დატოვოს. ერთადერთხელ უჩნდება ეჭვი არჩევანის, თავისი ქმედების სისწორეში, როდესაც კრეონი ორი ძმის ნამდვილ სახეს – არაფრისმქმნელი, სულელი, ეგოისტი, სასტიკი, უვარგისი მუქთახორებისას – დაანახებს. ორივე ძმა, ძალაუფლების ხელში ჩასაგდებად, მამას მკვლელებს უგზავნიდნენ. ორივეს მამოძრავებელი მიზეზი – გამეფების სურვილი იყო. კრეონი იმასაც გაუმხელს, რომ ეთეოკლეს პატივით დაკრძალვა, ხოლო პოლენიკეს გვამის ცხოველებისათვის საჯიჯგნად დატოვება, ეს სახელმწიფოსთვის, ქვეყნისთვის გაკეთდა. პოლენიკეს აყროლებული გვამი მაგალითად უნდა იქცეს ყველა მოღალატისთვის. სინამდვილეში, მხოლოდ სიკვდილის ჟამს ერთმანეთს ჩახუტებული ძმებიდან, რომელია პოლენიკე და რომელი ეთეოკლე, დასახიზრებული გვამებიდან ძნელი ამოსაცნობი იყო. კრეონის არჩევანი, ხომ თუბეს, როგორც სახელმწიფოს შენარჩუნებაა. აქ, სულ რამდენიმე წამით, ანტიგონე იწყებს ყოყმანს. ამ დროს, კრეონი ღიდ შეცდომას უშვებს, ცდილობს, ანტიგონე „ბედნიერი ცხოვრების“ არჩევანით

მოხიბლოს. სწორედ ამ მომენტში, ანტიგონე რწმუნდება თავისი არჩევანის სისწორეში. პოლენიკეს და ეთეოკლეს ცხოვრების წესი – ეს მათი არჩევანი იყო, ადამიანის სიყვარული და მოვალეობის გრძობა კი – ანტიგონესი. კრეონი, მართალია, ირჩევს სახელმწიფოს მართვას, მაგრამ მისი ტრაგედია ის არის, რომ არ უყვარს, სძულს ადამიანები. და, მაშინ, ჩნდება კითხვა: ვისთვის ქმნის იგი ამ სახელმწიფოს?

კრეონის და ანტიგონეს ცხოვრების ეგზისტენციური განსჯა-დიალოგი პიესის და სპექტაკლის მთავარი, ყველაზე საინტერესო, შეიძლება ითქვას, კულმინაციური ეპიზოდია. რეჟისორმა და მსახიობმა, ამ ეპიზოდის მნიშვნელობა, კრეონის სცენაზე პირველ შემოსვლაშივე ასახეს. სცენის სიღრმეში გაკეთებული კარიბჭე იღება, განათებით და ბოლით, იქმნება პომპეზურობის შეგრძნება. სცენაზე საქმიანი, ცოტათი დაღლილი, კარგ განწყობაზე მყოფი ვია როინიშვილის კრეონი ჩქარი ნაბიჯით შემოდის. ვინ არის კრეონი? რა როლი აირჩია მან ცხოვრებაში და რატომ? ვია როინიშვილის კრეონს არაერთგვაროვანი, რთული როლის შესრულება ერგო. ფილოსოფიით, ლიტერატურით, ხელოვნებით გატაცებული ადამიანი, უცბად, გარემოებათა გამო, არჩევანის გაკეთების წინაშე დადგა. ეთქვა „კი“ სახელმწიფოს, ხალხის მართვაზე, მთლიანად შეეცვალა ცხოვრების ჩვეული წესი, თუ ეთქვა „არა“ და გაეგრძელებინა თავისი უწინდელი ცხოვრება.

ანტიგონეს სიკვდილით დასჯის განაჩენის გამოტანის შემდგომ, ჰემონისა და კრეონის შეხვედრის ეპიზოდში, ვია როინიშვილი თამაშობს სახელმწიფოს მმართველსაც და მოსიყვარულე მამასაც. მამა-შვილის შეხვედრის მომენტში ვია როინიშვილი მაცურებელთან ზურგით დგას და ზურგით თამაშობს. ვფიქრობ, ეს პროფესიონალიზმის უმაღლესი გამოხატულებაა.

აიწონა-დაიწონას გამოყენება სპექტაკლის მსვლელობისას რამდენჯერმე ხდება. მათ შორის ანტიგონეს და კრეონის დიალოგის ეპიზოდში. მაგალითად, როდესაც კრეონი უხსნის ანტიგონეს, თუ რატომ თქვა „კი“, რატომ დათანხმდა სახელმწიფოს მმართველობაზე. ვია როინიშვილი დანადგარის

შუა ნაწილზე შეხტება, ხელებს შლის, თითქოს წონასწორობას იცავს. რეჟისორის და მსახიობის მიერ მიგნებული ეს ვიზუალური გამოხატულება უფრო მკაფიოს, ნათელს ხდის კრეონის ყოყმანს, გადაწყვეტილების მიღებისას, არჩევანის გაკეთებისას, რომელი გადაწონიდა – ჩვეული ცხოვრება თუ გამეფება, ხალხის მართვა.

ზემოთ, აკვარიუმზე და მის დანიშნულება-გამოყენებაზე ვსაუბრობდი. აკვარიუმი სპექტაკლის ფინალშიც თამაშდება. მეტაფორა ნათელი და გასაგებია. ასოციაციურად პილატეს ცნობილი ქმედება და გამონათქვამი გახსენდება. ებრაელ სამღვდელთაგანთან ჭიდილის შემდეგ, ვინ გააკრან ჯვარზე – ქრისტე თუ ბარაბა, ქრისტეს ჯვარზე გაკვრის განაჩენის გამოტანისას – ამ საქმიდან ხელები დამიბანია – იტყვის პილატე და ხელებს დაიბანს. სპექტაკლში კრეონი ანტიგონეს სიკვდილს – ცოცხლად დამარხვას – მიუსჯის. ავტორი-ქორო ავანსცენის შუა ნაწილში გადმოიტანს აკვარიუმს და ხელს აბანინებს ვია როინიშვილის კრეონს. შემდეგ კრეონი თავზე მოირგებს გვირგვინს და 5 საათზე დანიშნულ სხდომაზე მიემართება. გზა – ავანსცენიდან სცენის სიღრმეში მოთავსებულ კარიბჭემდე აქვს გასავლელი. მაყურებელმა ავტორისგან უკვე იცის ჰემონის თვითმკვლელობის შესახებ. გასავლელი გზის მონაკვეთში, ავტორი კრეონს, ევრიდიკეს თვითმკვლელობის ამბავს უყვება ხატოვნად. ვია როინიშვილი ნელ-ნელა წელში იხრება, ხელს მარცხენა მკლავზე იღებს, თითქოს გულის შეტევა ემართება. კიბეებზე ასვლისას კი, როდესაც კარიბჭე იღება, ხალხთან შეხვედრის წინ, წელში სწორდება. კრეონი აგრძელებს საკუთარი არჩევანის ბოლომდე ერთგულებას – ტირანად მუშაობას.

დღესაც, პრაგმატულ 21-ე საუკუნეში, ადგაფროვანებს ანუის გმირის – ანტიგონეს მედგარი, შეუვალი ხასიათი, მისი არჩევანი. სიცოცხლეზე უარის თქმა, შეიძლება, გმირული საქციელია, მაგრამ იმავდროულად – დამაფიქრებელი. სიცოცხლე ხომ ადამიანის ფუნდამენტური უფლებაა. ანტიგონეს, რომელმაც ჯერ არ იცის, რა არის დედობა, რომელიც ჯერ კიდევ ქალად არ ჩამოყალიბებულა, ეშინია

სიკვდილის. ეშინია, მაგრამ მაინც სიკვდილს ირჩევს. სწორედ ეს არის გმირობა. – რა ვქნა, სიცოცხლე მივუსაჯო? – კითხულობს კრეონი. ერთადერთი ვისაც ანტიგონესი ესმის, ეს კრეონია. – სიცოცხლე – საყვარელი წიგნია, სიცოცხლე – ფეხებთან მოთამაშე შენი შვილია, ეს ჩაქუჩია, რომელიც მაგრად გიჭირავს, ეს შენს სახლთან არსებული სკამია, რომელზედაც საღამოობით დაისვენებ; ოდესმე მიხვდები, რომ სიცოცხლე, მაინც ბედნიერებაა – ამ სიტყვებით ცდილობს კრეონი ანტიგონეს გადარწმუნებას. ანტიგონესთან დიალოგის ფინალისკენ კი, კრეონი ხვდება, რომ ყველა არგუმენტი ანტიგონეს არჩევანის წინაშე უძლურია. – თქვენ ხომ სხვანაირად არ შეგიძლიათ... – შენ ოიდიპოსის ნამდვილი შვილი ხარ, – ეუბნება იგი ანტიგონეს. გაა როინიშვილის კრეონმა მშვენივრად იცის, რომ ამ განაჩენით, იგი ტირანად შევა ისტორიაში, მაგრამ ეს მისი არჩევანია, მისი როლია, მისი ამპლუაა.

გამოყენებული ლიტერატურა:

- Барт Р. Избранные работы. Семиотика, поэтика. М. 1989.
- Леман Х.Т. Постдраматический театр. М. ABC design. 2013.
- Cahoone L. (Editor) From Modernism to Postmodernism, an Anthology. Cambridge. Massachusetts. Blackwell publishers. 1996. <https://docslide.us/documents/lawrence-cahoone-from-modernism-to-postmodernism-an-anthology-1995.html> Finally had been reviewed in 16/06/2020.